

**МІНІСТЕРСТВО ВНУТРІШНІХ СПРАВ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ВНУТРІШНІХ СПРАВ**

**Факультет № 6
Кафедра соціології та психології**

РОБОЧА ПРОГРАМА

навчальної дисципліни **Сучасні напрямки прикладної юридичної психології** вибіркового компоненту освітньої програми другого (магістерського) рівня вищої освіти

053 Психологія (практична психологія)

Харків 2022

ЗАТВЕРДЖЕНО

Науково-методичною радою
Харківського національного
університету внутрішніх справ
Протокол від 30. 08. 2022 № 8

СХВАЛЕНО

Вченою радою факультету № 6
Протокол від 26.08.2022 р. № 6

ПОГОДЖЕНО

Секцією Науково-методичної ради
ХНУВС з гуманітарних та соціально-економічних дисциплін
Протокол від 29.08.2022 № 8

Розглянуто на засіданні кафедри соціології
та психології Протокол від 17.08. 2022 р. № 7

Розробник:

доцент кафедри соціології та психології, кандидат психологічних наук, доцент Александров Ю.В.

Рецензенти:

1. доцент кафедри педагогіки та психології Харківської державної академії фізичної культури, кандидат психологічних наук, доцент Павлик О.М.
2. доцент кафедри соціології та психології факультету № 6 Харківського національного університету внутрішніх справ, кандидат психологічних наук, доцент Шиліна А.А.

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Шифри та назви галузі знань, код та назва спеціальності, ступень вищої освіти	Характеристика навчальної дисципліни
Кількість кредитів ECTS – 4 Загальна кількість годин – 120 Кількість тем – 15	05, соціальні та поведінкові науки; 053 «Психологія»; другого (магістерського) рівня вищої освіти	Навчальний курс 1 Семестр 2 Види контролю: залік
Розподіл навчальної дисципліни за видами занять:		
денна форма навчання Лекції – 24; Практичні заняття – 26; Самостійна робота – 70; Індивідуальні завдання: не передбачено навчальним планом		заочна форма навчання Лекції – 6; Практичні заняття – 6; Самостійна робота – 108; Індивідуальні завдання: не передбачено навчальним планом

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Метою викладання навчальної дисципліни «Сучасні напрямки прикладної юридичної психології» є формування у майбутніх психологів цілісного сприйняття юридичної психології як науки і області психопрактики, з розумінням специфіки і вузлових проблем її основних складових частин, а також напрямів використання на практиці конкретних психологічних методів, психотехніки і психологічних прийомів, вивчення здобувачами вищої освіти закономірностей поведінки людей у системі правових відносин, структури й видів юридичної діяльності, формування адекватного уявлення про теоретичні та практичні психологічні аспекти юриспруденції та правоохоронної діяльності, про особливі правові аспекти людської діяльності.

Завданнями вивчення дисципліни «Сучасні напрямки прикладної юридичної психології» є:

- засвоєння методологічних основ і ознайомлення з можливостями методичного інструментарію психології, потрібних для успішного виконання різних видів юридичної діяльності;

- придбання знань із вузлових проблем основних складових частин і напрямів

юридичної психології (правова, кримінальна, судова, пенітенціарна психологія, і ін.) і психотехнічним підходам до їх вирішення, розробленими вітчизняними і зарубіжними ученими;

- цілеспрямоване оволодіння здобувачами вищої освіти теоретичними знаннями про основні форми та методи психології права, правової поведінки, сутність психологічних явищ, що складають правову частину суспільного життя, а також формування вмінь і навичок практичної роботи;

- вивчення психологічних механізмів протиправної поведінки; факторів, що сприяють формуванню злочинної мотивації та цілеспрямованості; способів їх профілактики;

- розробка психологічних методів визначення властивостей і станів особистості, а також вивчення їх впливу на поведінку особистості в криміногенній ситуації, що є необхідним для розуміння «людського фактора» в системі правових відносин та прийняття справедливих судових рішень, які стосуються прав та інтересів людей;

- вивчення психологічної структури професійної діяльності працівників правоохоронної системи (слідчих, адвокатів, суддів, прокурорів), здійснення професіографії та психографії їх діяльності;

- організація роботи з населенням із метою поширення психологічної освіти й проведення профілактики правопорушень серед різних груп громадян.

Міждисциплінарні зв'язки: Оскільки юридична психологія є галуззю

загально психологічної науки, то вона має тісні зв'язки з іншими психологічними дисциплінами. А саме;

- з соціальною психологією, яка розкриває механізми спілкування й правової взаємодії людей у їх індивідуальній, груповій та суспільній діяльності;

- під час розгляду багатьох професійних питань юридична психологія спирається на відомості патопсихології та медичної психології, що розкривають роль механізмів патології психіки в розвитку протиправної поведінки;

- з віковою та педагогічною психологією, які розкривають вікові закономірності розвитку особистості та особливості виховання й навчання людини в різні періоди її життя;

- з психологією праці, яка розкриває професійну орієнтацію особистості, яка необхідна для професіографічного аналізу діяльності юриста;

- юридична психологія інтегрована в систему юридичних дисциплін, тому слід сказати на її взаємозв'язок із кримінальним правом і кримінальним процесом;

- тісний зв'язок спостерігається між юридичною психологією, криміналістикою та кримінологією. Історія розвитку криміналістики свідчить про значну роль психологічних факторів в організації скоєння злочинів, а також їх розслідування;

- слід зазначити про зв'язок юридичної психології з цивільним процесом і цивільним правом. Цивільний процес має свої специфічні особливості при розгляді пізнавально-психологічної діяльності;

- в цілому ряді аспектів юридична психологія взаємодіє з соціологією, фізіологією ЦНС та ВНД.

Очікувані результати навчання: В результаті вивчення навчальної дисципліни здобувачі вищої освіти повинні:

знати:

- визначення юридичної психології;
- предмет юридичної психології та розуміти його інтегративність;
- основні напрямки юридичної психології;

- методи експертного психологічного дослідження;
- психологічні аспекти правоохоронної діяльності;
- психологію особистості правопорушника;
- психологічні особливості особистості правопорушника та злочинних груп; закономірності індивідуально- і соціально-психологічних явищ у правоохоронній і правозастосовній діяльності;
- психологічні аспекти слідчих дій.

вміти:

- орієнтуватися в навчальній, науково-популярній та науковій літературі з даної галузі психології;
- використовувати психологічні методи у юридичній (правоохоронній) діяльності;
- співвідносити та знаходити взаємозв'язки між різними напрямками досліджень та складовими частинами юридичної психології;
- аналізувати психологічний стан особистості;
- надавати психологічну допомогу в екстремальних умовах;
- встановлювати психологічний контакт з фігурантами кримінальної справи;
- застосовувати методи психологічного впливу на особистість;
- складати поведінковий портрет;
- складати психологічний портрет правопорушників (злочинців) з різною антисуспільною спрямованістю особистості;
- розробляти професіограму та психограму.

Програмні компетентності, які формуються при вивченні навчальної дисципліни:

Інтегральна компетентність

I. Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у сфері психології, що передбачають застосування основних психо-

	логічних теорій та методів та характеризуються комплексністю і невизначеністю умов.	
Загальні Компетентності (ЗК)	ЗК1	Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.
	ЗК2	Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.
	ЗК3	Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій.
	ЗК4	Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.
	ЗК5	Здатність бути критичним і самокритичним.
	ЗК6	Здатність приймати обґрунтовані рішення.
	ЗК8	Навички міжособистісної взаємодії.
	ЗК9	Здатність працювати в команді.
	ЗК10	Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, праві свобод людини і громадянина в Україні.
Спеціальні (фахові, предметні) компетентності (СК)	СК1	Здатність оперувати категоріально-понятійним апаратом психології.
	СК2	Здатність до ретроспективного аналізу вітчизняного та зарубіжного досвіду розуміння природи виникнення, функціонування та розвитку психічних явищ.
	СК3	Здатність до розуміння природи поведінки, діяльності та вчинків.

	СК4	Здатність самостійно збирати та критично опрацьовувати, аналізувати та узагальнювати психологічну інформацію з різних джерел.
	СК9	СК9. Здатність здійснювати просвітницьку та психопрофілактичну діяльність відповідно до запиту.
	СК11	Здатність дотримуватися норм професійної етики.

3. Програма навчальної дисципліни

ТЕМА № 1 «Сучасні напрямки прикладної юридичної психології: предмет та проблематика дисципліни».

Вступ до юридичної психології. Юридична психологія як галузь психологічної науки. Предмет юридичної психології. Функції, завдання юридичної психології. Історія розвитку юридичної психології. Етапи становлення та розвитку юридичної психології. Актуальні проблеми розвитку вітчизняної юридичної психології. Загальна характеристика компонентів юридичної психології. Система юридичної психології. Зв'язок юридичної психології з іншими науками.

ТЕМА № 2 «Психологічна характеристика процесуальної діяльності».

Психологічна характеристика процесуальної діяльності. Особливі умови процесуальної діяльності як професії. Особливості процесуальної діяльності. Співвідношення і взаємозв'язок правової регламентації і наукової організації праці, правової регламентації і свободи дій судово-слідчих працівників; – наявність владних повноважень – володіння владою і можливістю розпоряджатися нею

ТЕМА № 3 «Психологічні основи професійного спілкування та професійної взаємодії зі співробітниками правоохоронних органів».

Поняття професійного спілкування. Ділове спілкування. Предмет спілкування. Психологічне забезпечення вирішення професійних завдань в процесі оперативно-службової діяльності. Функції професійного спілкування.

ТЕМА № 4 «Основи професійно-психологічної підготовки співробітників правоохоронних органів».

Психологічна характеристика професійної діяльності. Структура професійної психологічної підготовки. Основні компоненти професійної психологічної готовності. Професійні якості і психологія осіб, які здійснюють провадження у справі. Поняття професіограми.

ТЕМА № 5 «Психологічні основи доказування. Психологія планування та організації процесуальної діяльності».

Внутрішнє переконання як необхідний елемент оцінки доказів. Тактичний ризик та інформаційна невизначеність. Типові форми і способи протидії розслідуванню, психологічні основи формування внутрішнього переконання суб'єктів доказування. Інтуїтивне знання в процесі доказування. Поняття планування в юридичній психології. Планування судово-слідчої діяльності як розумовий процес. Види планування.

ТЕМА № 6 «Психологічні ознаки слідчої діяльності».

Діяльність по розслідуванню злочинів. Види слідчої (судової) діяльності. Пізнавальна діяльність. Конструктивна діяльність. Комунікативна діяльність. Організаційна діяльність. Профілактична діяльність. Посвідчувальна діяльність.

ТЕМА № 7 «Психологія учасників розслідування злочинів».

Психологічні особливості особи слідчого. Психологія обвинуваченого. Поняття захисної домінанти. Психологія потерпілого і свідка. Провокуюча поведінка.

ТЕМА № 8 «Віктимність».

Вчення про жертву злочину. Взаємозв'язок злочинця і жертви (потерпілого). Провокуюча поведінка. Поняття віктимності. Проблема віктимності. Види віктимності. Рівні віктимності

ТЕМА № 9 «Психологічні основи проведення окремих слідчих дій».

Психологія огляду місця події. Психологія допиту. Психологія очної ставки.

Психологія пред'явлення для впізнання. Психологія відтворення обстановки та обставин події. Психологія обшуку.

ТЕМА № 10 «Судово-психологічна експертиза».

Поняття і компетенція судово-психологічної експертизи. Методи судово-психологічної експертизи. Призначення судово-психологічної експертизи та організація її провадження.

ТЕМА № 11 «Психологія судової діяльності».

Психологічні основи судової діяльності. Психологія судді. Психологічні особливості судового процесу. Психологія прийняття рішення судом. Психологія особи підсудного. Психологія судових дій. Психологічні основи судового допиту. Перехресний допит. Психологічні основи очної ставки у суді. Психологічні основи судового огляду.

ТЕМА № 12 «Кримінальна психологія».

Психологія злочинної діяльності. Психологічна структура злочину. Психологічні наслідки злочину. Психологія особи злочинця. Поняття особи злочинця. Класифікація злочинних типів. Психологія окремих категорій злочинців.

ТЕМА № 13 «Пенітенціарна психологія».

Основи пенітенціарної психології. Сутність пенітенціарної психології. Методи впливу на особу засудженого в установах виконання покарань. Психологія особи засудженого. Колективи засуджених та їх психологічна характеристика. Вплив соціальної ізоляції на особу. Психологія тюремного побуту. Психологічні основи ресоціалізації засуджених.

ТЕМА № 14 «Специфіка психологічного супроводу професійної діяльності в складних та екстремальних умовах».

Психологічне забезпечення. Проблема - психологічного забезпечення професійної діяльності. Зміст психологічного супроводження. Принципи психологічного забезпечення. Рівні психологічного забезпечення професійної діяльності. Психологічний супровід екстремальної діяльності: поняття, етапи, форми, методи тощо

ТЕМА № 15 «Професійна деформація».

Поняття професійної деформації. Професійна деформація працівників правоохоронних органів. Виявлення та усунення причин професійної деформації співробітників правоохоронних органів.

4. Структура навчальної дисципліни

4.1.1. Розподіл часу навчальної дисципліни за темами

(денна форма навчання)

Номер та назва навчальної теми	Кількість годин, відведених на вивчення навчальної дисципліни		Вид контролю
	Всього	з них:	

		лекції	Семінарські заняття	Практичні заняття	Лабораторні заняття	Самостійна робота	
Семестр № 2							
Тема № 1 Сучасні напрямки прикладної юридичної психології: предмет та проблематика дисципліни	8	1		1		6	залік
Тема № 2 Психологічна характеристика процесуальної діяльності	8	1		1		6	
Тема № 3 Психологічні основи професійного спілкування та професійної взаємодії зі співробітниками правоохоронних органів	8	1		1		6	
Тема № 4 Основи професійно-психологічної підготовки співробітників правоохоронних органів	8	1		1		6	
Тема № 5 Психологічні основи доказування. Психологія планування та організації процесуальної діяльності	8	1		2		5	
Тема № 6 Психологічні ознаки слідчої діяльності	8	1		2		5	
Тема № 7 Психологія учасників розслідування злочинів	8	2		2		4	
Тема № 8 Віктимність	8	2		2		4	
Тема № 9 Психологічні основи проведення окремих слідчих дій	8	2		2		4	
Тема № 10 Судово-психологічна експертиза	8	2		2		4	
Тема № 11 Психологія судової діяльності	8	2		2		4	
Тема № 12 Кримінальна психологія	8	2		2		4	
Тема № 13 Пенітенціарна психологія	8	2		2		4	

Тема № 14 Специфіка психологічного супроводу професійної діяльності в складних та екстремальних умовах	8	2		2		4	
Тема № 15 Професійна деформація	8	2		2		4	
Всього за семестр № 2	120	24		26		70	

**4.1.2. Розподіл часу навчальної дисципліни за темами
(заочна форма навчання)**

Номер та назва навчальної теми	Кількість годин, відведених на вивчення навчальної дисципліни					Вид контролю	
	Всього	з них:					
		лекції	Семінарські заняття	Практичні заняття	Лабораторні заняття		Самостійна робота
Семестр № 2							
Тема № 1Сучасні напрямки прикладної юридичної психології: предмет та проблематика дисципліни	8	2		2		4	залік
Тема № 2 Психологічна характеристик процесуальної діяльності	8					8	
Тема № 3 Психологічні основи професійного спілкування та професійної взаємодії зі співробітниками правоохоронних органів	8					8	
Тема № 4 Основи професійно-психологічної підготовки співробітників правоохоронних органів	8					8	
Тема № 5 Психологічні основи доказування. Психологія планування та організації процесуальної діяльності	8					8	

Тема № 6 Психологічні ознаки слідчої діяльності	8					8	
Тема № 7 Психологія учасників розслідування злочинів	8					8	
Тема № 8 Віктимність	8					8	
Тема № 9 Психологічні основи проведення окремих слідчих дій	8	2		2		4	
Тема № 10 Судово-психологічна експертиза	8					8	
Тема № 11 Психологія судової діяльності	8					8	
Тема № 12 Кримінальна психологія	8					8	
Тема № 13 Пенітенціарна психологія	8					8	
Тема № 14 Специфіка психологічного супроводу професійної діяльності в складних та екстремальних умовах	8					8	
Тема № 15 Професійна деформація	8	2		2		4	
Всього за семестр № 2	120	6		6		108	

4.1.3. Питання, що виносяться на самостійне опрацювання

Перелік питань до тем навчальної дисципліни		Література:
Тема № 1 Сучасні напрямки прикладної юридичної психології: предмет та проблематика дисципліни		1,2,3,4 - основна; 1,2,3 - допоміжна література
	<div>Завдання на самостійну роботу за темою.</div> <div>(питання, винесені на самостійне опрацювання)</div> <div>Підготувати відповіді на питання.</div> <div>1. Предмет юридичної психології</div> <div>2. Система юридичної психології.</div> <div>3. Зв'язок юридичної психології з іншими науками.</div>	

	<p>4. Історія розвитку юридичної психології.</p> <p>5. Етапи розвитку юридичної психології.</p> <p>6. Завдання та сучасні проблеми юридичної психології як міждисциплінарної галузі знань.</p> <p>7. Вклад А.Ф. Коні в розвиток юридичної психології.</p> <p>8. Погляди вчених В. Штерна та Ч. Ломброзо.</p> <p>9. Оформлення юридичної психології як науки.</p> <p>10. Проблеми, які вирішує юридична психологія</p> <p>Теми рефератів.</p> <p>1. Юридична психологія як наука.</p> <p>2. Система юридичної психології.</p> <p>3. Історія розвитку юридичної психології.</p>	
	<p>Тема № 2 Психологічна характеристика процесуальної діяльності</p>	<p>1,2,3,4,5 - основна; 1,2,3,4 - допоміжна література</p>
	<p>Завдання на самостійну роботу за темою</p> <hr/> <p>(питання, винесені на самостійне опрацювання)</p> <p>Підготувати відповіді на питання.</p> <p>1. Психологічна характеристика процесуальної діяльності.</p> <p>2. Особливі умови процесуальної діяльності як професії.</p> <p>3. Професійні якості і психологія осіб, які здійснюють провадження у справі.</p> <p>4. Поняття професіограми.</p> <p>5. Психологічні основи доказування.</p> <p>6. Психологія планування та організації процесуальної діяльності.</p> <p>7. Мета і завдання процесуальної діяльності.</p> <p>8. Психологічна характеристика процесуальної діяльності.</p> <p>9. Поняття «Психограма».</p>	<p>.</p>

	<p>10. Психологічні особливості діяльності слідчого в умовах тактичного ризику та інформаційної невизначеності</p> <p>11. Матеріальні та ідеальні моделі.</p> <p>Теми рефератів.</p> <p>1. Поняття процесуальної діяльності як професії.</p>	
	<p>Тема № 3 Психологічні основи професійного спілкування та професійної взаємодії зі співробітниками правоохоронних органів</p>	<p>1,2,3,4,5 - основна; 1,2,3,4 - допоміжна література</p>
	<p>Завдання на самостійну роботу за темою.</p> <hr/> <p>(питання, винесені на самостійне опрацювання)</p> <p>Підготувати відповіді на питання.</p> <p>1. Поняття професійного спілкування.</p> <p>2. Ділове спілкування.</p> <p>3. Предмет спілкування.</p> <p>4. Психологічне забезпечення вирішення професійних завдань в процесі оперативно-службової діяльності.</p> <p>5. Функції професійного спілкування.</p> <p>Теми рефератів.</p> <p>1. Психологічні основи професійного спілкування та професійної взаємодії зі співробітниками правоохоронних органів.</p>	
	<p>Тема № 4 Основи професійно-психологічної підготовки співробітників правоохоронних органів</p>	<p>1,2,3,4,5,6,7 - основна; 1,2,3,4,5 - допоміжна література. Інтернет ресурси</p>
	<p>Завдання на самостійну роботу за темою.</p> <hr/> <p>(питання, винесені на самостійне опрацювання)</p> <p>Підготувати відповіді на питання.</p> <p>1. Психологічна характеристика професійної діяльності.</p> <p>2. Структура професійної психологічної підготовки.</p> <p>3. Основні компоненти професійної психологічної готовності.</p>	

	<p>5. Професійні якості і психологія осіб, які здійснюють провадження у справі.</p> <p>6. Поняття професіограми.</p> <p>Теми рефератів</p> <p>1. Професійно-психологічна підготовка працівників правоохоронних органів.</p>	
	<p>Тема № 5 Психологічні основи доказування. Психологія планування та організації процесуальної діяльності</p>	<p>1,2,3,4 - основна; 1,2,3 - допоміжна література</p>
	<p>Завдання на самостійну роботу за темою.</p> <hr/> <p>(питання, винесені на самостійне опрацювання)</p> <p>Підготувати відповіді на питання.</p> <p>1. Психологічні основи доказування.</p> <p>2. Подолання і нейтралізації протидії розслідування.</p> <p>3. Тактичний ризик та інформаційна невизначеність.</p> <p>4. Типові форми протидії розслідуванню.</p> <p>5. Поняття планування в юридичній психології.</p> <p>6. Види планування.</p> <p>Теми рефератів.</p> <p>1. Психологічні основи доказування.</p> <p>2. Психологія планування та організації процесуальної діяльності</p>	
	<p>Тема № 6 Психологія слідчої діяльності</p>	<p>1,2,3,4,5,6 - основна; 1,2,3,4 - допоміжна література</p>
	<p>Завдання на самостійну роботу за темою.</p> <hr/> <p>(питання, винесені на самостійне опрацювання)</p> <p>Підготувати відповіді на питання.</p> <p>1. Види слідчої (судової) діяльності.</p> <p>2. Пізнавальна діяльність.</p> <p>3. Конструктивна діяльність.</p> <p>4. Комунікативна діяльність.</p>	

	<p>5. Посвідчувальна діяльність.</p> <p>6. Психологія учасників розслідування злочинів.</p> <p>7. Психологічні особливості особи слідчого.</p> <p>8. Психологія обвинуваченого. Поняття захисної домінанти.</p> <p>9. Психологія потерпілого та свідка.</p> <p>10. Провокуюча поведінка, види віктимності.</p> <p>11. Психологічні основи проведення окремих слідчих дій.</p> <p>12. Психологія огляду місця події.</p> <p>13. Психологічні основи допиту.</p> <p>14. Психологія очної ставки.</p> <p>15. Психологія пред'явлення для впізнання.</p> <p>16. Психологія відтворення обстановки та обставин подій.</p> <p>17. Психологія обшуку.</p> <p>18. Психологічні основи доказування.</p> <p>19. Процес формування показань</p> <p>Теми рефератів.</p> <p>1. Види слідчої (судової) діяльності.</p> <p>2. Психологія учасників розслідування злочинів.</p> <p>3. Психологічні основи проведення окремих слідчих дій.</p> <p>4. Психологія огляду місця події.</p> <p>5. Психологічний процес формування показань.</p> <p>6. Психологічні особливості обшуку.</p>	
Тема № 7 Психологія учасників розслідування злочинів		1,2,3,4 - основна; 1,2,3 - допоміжна література
	<p>Завдання на самостійну роботу за темою.</p> <hr/> <p>(питання, винесені на самостійне опрацювання)</p> <p>Підготувати відповіді на питання.</p> <p>1. Психологія учасників розслідування злочинів.</p> <p>2. Психологічні особливості особи слідчого.</p>	

		<p>3. Психологія обвинуваченого. Поняття захисної домінанти.</p> <p>4. Психологія потерпілого та свідка.</p> <p>5. Провокуюча поведінка, види віктимності.</p> <p>Теми рефератів.</p> <p>1. Психологія учасників розслідування злочинів.</p> <p>2. Психологія потерпілого та свідка.</p>	
		Тема № 8 Віктимність	1,2,3,4 - основна; 1,2,3 - допоміжна література
		<p>Завдання на самостійну роботу за темою</p> <hr/> <p>(питання, винесені на самостійне опрацювання)</p> <p>Підготувати відповіді на питання.</p> <p>1. Поняття віктимності.</p> <p>2. Проблема віктимності.</p> <p>3. Види віктимності.</p> <p>4. Рівні віктимності.</p> <p>Теми рефератів.</p> <p>1. Проблема віктимності в суспільстві.</p> <p>2. Види та рівні віктимності</p>	.
		Тема № 9 Психологічні основи проведення окремих слідчих дій	1,2,3,4,5,6,7 - основна; 1,2,3,4,5 - допоміжна література
		<p>Завдання на самостійну роботу за темою.</p> <hr/> <p>(питання, винесені на самостійне опрацювання)</p> <p>Підготувати відповіді на питання.</p> <p>1. Психологічні основи проведення окремих слідчих дій.</p> <p>2. Психологія огляду місця події.</p> <p>3. Психологічні основи допиту.</p> <p>4. Психологія очної ставки.</p> <p>5. Психологія пред'явлення для впізнання.</p> <p>6. Психологія відтворення обстановки та обставин подій.</p>	

	<p>7. Психологія обшуку.</p> <p>Теми рефератів.</p> <p>1. Застосування психологічних знань при проведенні слідчих дій.</p> <p>2. Основні правила проведення допиту та обшуку.</p>	
<p>Тема № 10 Судово-психологічна експертиза</p>		<p>1,2,3,4 - основна; 1,2,3 - допоміжна література</p>
	<p>Завдання на самостійну роботу за темою.</p> <hr/> <p>(питання, винесені на самостійне опрацювання)</p> <p>Підготувати відповіді на питання.</p> <p>1. Поняття і компетенція судово-психологічної експертизи (СПЕ).</p> <p>2. Методи судово-психологічної експертизи.</p> <p>3. Призначення судово-психологічної експертизи.</p> <p>4. Організація судово-психологічної експертизи та її проведення.</p> <p>5. Методи досліджень.</p> <p>6. Головне завдання судово - психологічної експертизи.</p> <p>Теми рефератів.</p> <p>1. Основні елементи СПЕ.</p> <p>2. Предметні види судово-психологічної експертизи</p>	
<p>Тема № 11 Психологія судової діяльності</p>		<p>1,2,3,4,5,6- основна; 1,2,3,4 - допоміжна література</p>
	<p>Завдання на самостійну роботу за темою.</p> <hr/> <p>(питання, винесені на самостійне опрацювання)</p> <p>Підготувати відповіді на питання.</p> <p>1. Психологічні основи судової діяльності.</p> <p>2. Психологія судді.</p> <p>3. Психологічні особливості судового процесу.</p> <p>3. Психологія прийняття рішення судом.</p>	

	<p>4. Психологія особи підсудного.</p> <p>5. Психологія судових дій.</p> <p>6. Психологічні основи судового допиту.</p> <p>7. Перехресний допит.</p> <p>8. Психологічні основи очної ставки у суді.</p> <p>9. Психологічні основи судового огляду.</p> <p>Теми рефератів.</p> <p>1. Особливості перехресного допиту.</p> <p>2. Психологічні особливості судового допиту.</p>	
Тема № 12 Кримінальна психологія		1,2,3,4 - основна; 1,2,3 - допоміжна література
	<p>Завдання на самостійну роботу за темою.</p> <hr/> <p>(питання, винесені на самостійне опрацювання)</p> <p>Підготувати відповіді на питання.</p> <p>1. Психологія злочинної діяльності.</p> <p>2. Психологічна структура злочину.</p> <p>3. Психологічні наслідки злочину.</p> <p>4. Психологія особи злочинця.</p> <p>5. Поняття особи злочинця.</p> <p>6. Класифікація злочинних типів.</p> <p>7. Психологія окремих категорій злочинців.</p> <p>8. Дефекти соціалізації.</p> <p>9. Мотив як елемент психологічного механізму.</p> <p>10. Категорії ознак щодо структури особи злочинця.</p> <p>11. Дефектність соціальної ідентифікації.</p> <p>12. Організована злочинність.</p> <p>Теми рефератів.</p> <p>1. Класифікація злочинних типів.</p> <p>2. Психологічні основи організованої злочинності.</p>	
Тема № 13 Пенітенціарна психологія		1,2,3,4,5 - основна; 1,2,3 - допоміжна література

	<p>Завдання на самостійну роботу за темою</p> <hr/> <p>(питання, винесені на самостійне опрацювання)</p> <p>Підготувати відповіді на питання.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Основи пенітенціарної психології. 2. Сутність пенітенціарної психології. 3. Методи впливу на особу засудженого в установах покарань. 4. Психологія особи засудженого. 5. Колективи засуджених та їх психологія. 6. Вплив соціальної ізоляції на особу. 7. Психологія тюремного побуту. 8. Психологічні основи ресоціалізації. <p>Теми рефератів.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Поняття та задачі пенітенціарної психології. 2. Психологічна характеристика особистості засуджених та їх адаптаційних можливостей. 	
	<p>Тема № 14 Специфіка психологічного супроводу професійної діяльності в складних та екстремальних умовах</p>	<p>1,2,3,4,5,6,7 - основна; 1,2,3,4,5 - допоміжна література. Інтернет ресурси</p>
	<p>Завдання на самостійну роботу за темою.</p> <hr/> <p>(питання, винесені на самостійне опрацювання)</p> <p>Підготувати відповіді на питання.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Психологічне забезпечення. 2. Проблема - психологічного забезпечення професійної діяльності. 3. Зміст психологічного супроводження. 4. Принципи психологічного забезпечення. 5. Рівні психологічного забезпечення професійної діяльності. 6. Психологічний супровід екстремальної діяльності: поняття, етапи, форми, методи тощо. 	

		<p>Теми рефератів.</p> <p>1. Специфіка психологічного супроводу професійної діяльності в складних та екстремальних умовах.</p> <p>2. Поняття психологічного супроводу.</p>	
		<p>Тема № 15 Професійна деформація</p>	<p>1,2,3,4,5,6,7 - основна; 1,2,3,4,5 - допоміжна література. Інтернет ресурси</p>
		<p>Завдання на самостійну роботу за темою.</p> <hr/> <p>(питання, винесені на самостійне опрацювання)</p> <p>Підготувати відповіді на питання.</p> <p>1. Поняття професійної деформації.</p> <p>2. Професійна деформація працівників правоохоронних органів.</p> <p>3. Виявлення та усунення причин професійної деформації співробітників правоохоронних органів.</p> <p>4. Соціально-психологічний тренінг як запобігання професійній деформації.</p> <p>Теми рефератів.</p> <p>1. Поняття соціально-психологічного тренінгу та його значення.</p> <p>2. Поняття професійної деформації та її наслідки.</p>	

5. Індивідуальні навчально-дослідні завдання

5.1.1. Теми рефератів

1. Психологічні особливості різних видів правоохоронної діяльності.
2. Структурно-психологічний аналіз професійної діяльності співробітника правоохоронних органів.

3. Психологічна характеристика особистості співробітника правоохоронних органів.
4. Вимоги до професійно-психологічної підготовленості співробітника правоохоронних органів.
5. Етичні засади і модель професійної діяльності психолога з особистим складом правоохоронних органів.
6. Мотиви службової діяльності співробітників правоохоронної системи: зміст, методи вивчення, корекції і розвитку.
7. Цілеспрямованість в правоохоронній діяльності.
8. Психологічні аспекти зміцнення законності і підтримання дисципліни в діяльності правоохоронних органів.
9. Психологія колективів співробітників правоохоронних органів і їх діяльності.
11. Методи профілактики професійної деформації працівників органів правопорядку.
12. Основні функції психологічної служби в правоохоронних органах і їх зміст.
13. Професійний відбір працівників правоохоронних органів
14. Побудова психологічного портрета співробітника правоохоронних органів
15. Робота кабінету психологічного розвантаження.

6. Методи навчання

- Конспектування лекцій та самостійне опрацювання лекційного матеріалу за власним конспектом лекцій;
- Підготовка та участь у практичних заняттях;
- Підготовка тематичних повідомлень;
- Вирішення творчих практичних завдань.

Самостійна робота за кожною темою передбачає вивчення:

- Наукової літератури за темою;

Індивідуальна робота передбачає виконання наукових робіт у вигляді рефератів.

5.1.2. Теми курсових робіт

(не передбачено навчальним планом)

5.1.3. Теми наукових робіт

(не передбачено навчальним планом)

6. Методи навчання

- лекції із застосуванням прозірок (мультимедійні та бінарні);
- практичні та семінарські заняття моделювання ситуативних задач;
- рольові та ігрові ігри;
- рішення практичних задач;
- конспектування лекцій та самостійне опрацювання лекційного матеріалу за власним конспектом лекцій;
- підготовка до семінарських занять;
- підготовка тематичних повідомлень;
- вирішення творчих практичних завдань;
- підготовка доповідей.

Самостійна робота за кожною темою передбачає вивчення:

- наукової літератури за темою;
- підбір матеріалів для підготовки доповідей і рефератів;

Індивідуальна робота передбачає підготовку докладів та рефератів.

7. Перелік питань та завдань, що виносяться на підсумковий контроль

1. Предмет, об'єкт та задачі юридичної психології.
2. Історія розвитку юридичної психології.
3. Система юридичної психології.
4. Зв'язок юридичної психології з іншими науками.
5. Завдання та сучасні проблеми юридичної психології як міждисциплінарної галузі знань.

6. Вклад А.Ф. Коні в розвиток юридичної психології.
7. Погляди вчених В. Штерна та Ч. Ломброзо.
8. Питання, які розглядає правова психологія.
9. Питання, які розглядає кримінальна психологія.
10. Питання, які розглядає судова психологія.
11. Питання, які розглядає пенітенціарна психологія.
12. Поняття психології юридичної праці.
13. Основні етапи розвитку юридичної психології.
14. Методологічні основи юридичної психології.
15. Методи юридичної психології.
16. Система та класифікація методів юридичної психології.
17. Правова культура особистості.
18. Поняття методологія, методика і метод в юридичній психології.
19. Практичне значення методу тестування у юридичній психології.
20. Методи психологічного впливу, які допустимі в кримінальному судочинстві.
21. Пізнавальна функція методів юридичної психології.
22. Правова культура суспільства.
23. Правова свідомість та правова культура особистості.
24. Групова (колективна) правосвідомість.
25. Поняття та психологія правопорушення.
26. Поняття конкретного правопорушення і аналіз злочинної поведінки.
27. Психологічна структура злочинної дії.
28. Психологія юридичної діяльності.
29. Правова психологія.
30. Види юридичної діяльності.
31. Поняття соціалізації, десоціалізації, та ресоціалізації.
32. Дефектність правової соціалізації.
33. Особистісний підхід в психології.
34. Поняття і структура діяльності.

35. Співвідношення волі і свідомості особи юриста.
36. Етапи формування складного вольового акту особи юриста.
37. Емоційно-вольові процеси і стани. Пам'ять.
38. Поведінка людини в конфліктних ситуаціях.
39. Особистість і структура її психічних властивостей.
40. Темперамент.
41. Поняття і структура характеру.
42. Поняття здібностей та закономірності формування.
43. Психологічна характеристика процесуальної діяльності.
44. Поняття процесуальної діяльності. Особливі умови процесуальної діяльності як професії.
45. Професійні якості і психологія осіб, які здійснюють провадження у справі. Поняття професіограми.
46. Психологічні основи доказування.
47. Психологія планування та організації процесуальної діяльності.
48. Види слідчої (судової) діяльності.
49. Пізнавальна діяльність.
50. Конструктивна діяльність.
51. Комунікативна діяльність.
52. Посвідчувальна діяльність.
53. Психологія слідчої діяльності.
54. Психологія учасників розслідування злочинів.
55. Психологічні особливості особи слідчого.
56. Психологія обвинуваченого. Поняття захисної домінанти.
57. Психологія потерпілого та свідка. Провокуюча поведінка, види віктимності.
58. Психологічні основи проведення окремих слідчих дій.
59. Психологія огляду місця події.
60. Психологічні основи допиту.

61. Взаємозв'язок психології особи злочинця і змісту відображення місця події.
62. Мета здійснення діагностики особи допитуваного.
63. Психологічний зміст стадій формування показань.
64. Чинники, що впливають на повноту і адекватність сприйняття.
65. Прийоми встановлення психологічного контакту у судово-слідчій діяльності.
66. Зміст понять «рефлексивне мислення» і «рефлексивне управління».
67. Сутність прийому «словесна розвідка».
68. Психологія очної ставки.
69. Психологія пред'явлення для впізнання.
70. Психологія відтворення обстановки та обставин подій.
71. Психологія обшуку.
72. Судово-психологічна експертиза.
73. Поняття і компетенція СПЕ.
74. Методи СПЕ.
75. Призначення СПЕ та організація її провадження.
76. Психологія судової діяльності.
77. Психологія судді.
78. Психологічні особливості судового процесу.
79. Психологія прийняття рішення судом.
80. Психологія особи підсудного.
81. Психологія судових дій.
82. Психологічні основи судового допиту Перехресний допит.
83. Психологічні основи очної ставки у суді.
84. Психологічні основи судового огляду.
85. Психологія злочинної діяльності.
86. Психологічна структура злочину.
87. Психологічні наслідки злочину.
88. Психологія особи злочинця.

89. Поняття особи злочинця.
90. Класифікація злочинних типів.
91. Психологія окремих категорій злочинців.
92. Основи пенітенціарної психології.
93. Сутність пенітенціарної психології.
94. Методи впливу на особу засудженого в установах виконання покарань.
95. Психологія особи засудженого.
96. Колективи засуджених та їх психологія.
97. Вплив соціальної ізоляції на особу.
98. Психологія тюремного побуту.
99. Психологічні основи ресоціалізації засуджених.
100. Психологія в діяльності співробітників правоохоронних органів.
101. Психологічні особливості особистості співробітника правоохоронних органів.
102. Оцінка професійної придатності співробітника правоохоронних органів.
103. Зміст і методи психологічної підготовки співробітників правоохоронних органів.
104. Основні напрямки психологічної підготовки співробітників правоохоронних органів.
105. Психологічні основи попередження порушень законності в діяльності працівників правоохоронних органів.
106. Психологічна характеристика емоцій і їх вплив на стан людини.
107. Психологічні особливості спілкування в діяльності співробітників правоохоронних органів.
108. Способи встановлення психологічного контакту з громадянами в процесі розслідування злочинів.
109. Психологія взаємовідносин в колективі співробітників правоохоронних органів.
110. Психологія натовпу.
111. Психологія груп і колективів.

112. Психологічна характеристика чутток, умов їх розвитку і впливу на громадський порядок.

113. Психологічна характеристика особистості правопорушника.

114. Психологічні способи вивчення особистості обвинуваченого.

115. Психологічні причини та умови формування злочинних груп.

116. Психологічна характеристика організованих злочинних груп.

117. Врахування психологічних факторів при роз'єднанні злочинних груп.

118. Саморегуляція в діяльності співробітників правоохоронних органів.

Тестові завдання, які виносяться на складання підсумкового контролю (екзамену)

1. Юридична психологія – це:

а) галузь психологічної науки, яка вивчає закономірності та механізми психічної діяльності людей у сфері відносин, що регулюються правом;

б) галузь кримінального процесу;

в) прикладний напрямок психології;

г) фундаментальна психологічна дисципліна;

д) наука про психологічні особливості діяльності правоохоронців.

2. Завданнями юридичної психології є:

а) показати специфіку психічних закономірностей в правовому регулюванні;

б) розробити способи розшуку психічно хворих;

в) надати медичної допомоги засудженим в місцях позбавлення волі;

г) формування правосвідомості особистості;

д) формування самосвідомості у правопорушників.

3. Нездатність особи нести відповідальність за протиправне

діяння в силу хворобливого стану психіки:

а) невроз;

б) стрес;

в) неосудність;

г) тривожність;

д) афект.

4. Термін «особистість злочинця» з точки зору юридичної психології розуміється:

- а) як суб'єкт злочину;
- б) як громадянин, який не знає законів соціуму;
- в) як конкретна, людина з його психологічними особливостями;
- г) як індивід, який своєю поведінкою викликає занепокоєння у оточуючих;
- д) як особа, яка допустила правопорушення.

5. Дефекти правової соціалізації особистості виникають у разі

- а) правового інфантилізму;
- б) лінії;
- в) самотності;
- г) каральної, функції закону;
- д) слабкої самосвідомості.

6. Який з перерахованих розділів не відноситься до юридичної психології?

- а) правова психологія;
- б) судова психологія;
- в) вікова психологія;
- г) кримінальна психологія;
- д) пенітенціарна психологія.

7. У чому суть правової соціалізації особистості?

- а) у засвоєнні особистістю правових цінностей, перетворення їх на норми свого життя і поведінки;
- б) в самоствердженні особистості, за рахунок вирішення соціальних завдань;
- в) у формуванні звичок і шаблонів поведінки;
- г) у системі культурних і моральних цінностей;
- д) у самосвідомості.

8. Яке з перерахованих явищ визначає предмет науки юридичної психології?

а) вивчення психічних явищ, механізмів, закономірностей, що виявляються в сфері права;

б) дослідження психологічних закономірностей розвитку психіки людини;

в) вивчення психологічних механізмів розвитку особистості підлітка;

г) вивчення психологічних явищ розладу психіки;

д) всі відповіді не вірні.

9. Хто створив детектор брехні?

а) В. М. Бехтерєв;

б) Ч. Ломброзо;

в) О. Р. Лурія;

г) А. Н. Леонтьєв;

д) Дж.Ларсон.

10. Психологічний афект в розумінні юридичної психології це:

а) невпорядкована поведінка;

б) гостре сильне переживання, що характеризується короткочасним зміною свідомості;

в) короткочасне емоційне переживання;

г) вроджена психічна патологія;

д) сильне емоційне переживання.

11. Що таке професійна адаптація юриста?

а) оволодіння професійними знаннями, навичками, вміннями;

б) пристосування функцій організму і психіки до умов роботи;

в) компенсація нервових і психічних витрат позитивними емоційними переживаннями;

г) характер міжособистісних відносин;

д) пристосування до умов роботи.

12. Хто з учених минулого розробив концепцію «природженого злочинця»?

а) Е. Клапаред (1873-1940);

б) Ч. Ломброзо (1835-1909);

- в) Ф. Галль (1758-1828);
- г) В. М. Бехтерев (1857-1927).
- Д) Кл.Бакстер (род 1924 -)

13. Який з методів дозволяє припустити про факт злочину, не звертаючись до прямих питань?

- а) тести;
- б) інтерв'ю;
- в) асоціативний експеримент;
- г) бесіда;
- д) допит.

14. Хто з вчених зробив найбільший вклад у розвиток юридичної психології?

- а) О.Ф. Коні;
- б) А.В. Петровський;
- в) Ж.Ж. Руссо;
- г) В.М. Бехтерев;
- д) Дж. Локк.

15. Пенітенціарна психологія - це

- а) ресоціалізація та реабілітація осіб, які відбувають покарання;
- б) психологія конфлікту;
- в) психологія розвитку;
- г) профілактика девіації;
- д) процес вивчення психології засуджених.

16. Татування в розумінні юридичної психології - це:

- а) атрибут культури, який не несе ніякої інформації;
- б) символ прилучення до кримінальної субкультури;
- в) демонстрація самостійності;
- г) бравада своїми пригодами;
- д) показ своїх досягнень в кримінальному світі.

17. Методом юридичної психології є:

- а) метод аналізу;
- б) метод синтезу;
- в) узагальнення;
- г) судово-психологічна експертиза;
- д) абстрагування.

18. Правова психологія - це розділ:

- а) юридичної психології;
- б) пенітенціарної психології;
- в) вікової психології;
- г) кримінальної психології.
- д) всі відповіді вірні.

19. Здатність юриста встановлювати міжособистісні психологічні контакти з різними учасниками спілкування називається:

- а) професійною структурою діяльності;
- б) комунікативною компетентністю;
- в) професійно-психологічною стійкістю;
- г) професійною адаптацією;
- д) психологічною стійкістю.

20. З позиції юридичної психології тип темпераменту, що характеризується високою збудливістю нервової системи і схильністю до афектів притаманний:

- а) холерику;
- б) сангвініку;
- в) флегматику;
- г) меланхолікові.
- д) всі відповіді підходять частково.

21. Перший в світі державний інститут по вивченню злочинності та злочинця був створений у:

- а) Москві у 1925 р.;
- б) Санкт-Петербурзі у 1936р.;

- в) Києві у 1950р.;
- г) Харкові у 1922р.;
- д) Мінську у 1953р.

22. У перші роки свого виникнення юридична психологія була оформлена як :

- а) кримінальна психологія;
- б) судова психологія;
- в) слідча психологія;
- г) кримінологічна психологія;
- д) виправна психологія.

23. Поведінка, яка характеризувалася порушенням закону називалася:

- а) девіантною;
- б) кримінальною;
- в) протиправною;
- г) протизаконною;
- д) всі відповіді не вірні.

24. Під кримінальною діяльністю необхідно розуміти:

- а) злочинний образ життя;
- б) здійснення кримінальних злочинів;
- в) ведення протиправних дій;
- г) створення злочинних угруповань;
- д) підбурювання до злочину.

25. Під моральною шкодою, заподіяною потерпілому діями або бездіяльністю винного розуміється:

- а) моральні страждання;
- б) фізичні страждання;
- в) емоційні страждання;
- г) моральні та фізичні страждання;
- д) моральні та емоційні страждання.

26. Злочин це:

- а) правопорушення, яке заподіяло велику шкоду;
- б) кримінальний вчинок;
- в) антисоціальні дії;
- г) порушення встановлених норм та правил в суспільстві;
- д) девіантна поведінка з негативними наслідками.

27. Предмет юридичної психології це:

- а) злочин, особа злочинця після його засудження;
- б) психічне явище. Механізми і закономірності людської психіки в системі «людина – право»;
- в) вивчення закономірностей поведінки людей в системі правових відносин, а також структури і видів юридичної діяльності;
- г) психологічні основи особистості і діяльності в умовах правового регулювання, система «людина право» головною ланкою в якій є особистість як суб'єкт діяльності;
- д) все перераховане.

28. Природничо-науковий етап розвитку юридичної психології:

- а) з давнини до початку XIX ст.;
- б) XIX ст.;
- в) з початку XX ст. до теперішнього часу.
- г) середина XIX-середина XXст.;
- д) XIX-XXст.

29. Принцип системного підходу в юридичній психології означає:

- а) розгляд психології державних і правових утворень як сукупності елементів, кожен із яких прямо чи побічно залежить від інших, впливає на них, породжує разом із ними відносно самостійне державне чи правове установлення більш високого порядку.
- б) розгляд явища яке вивчається, яка системи тобто як відмежованої множини взаємодіючих елементів;
- в) визначення складу структури організації елементів і частин системи «людина-право», виявлення провідних взаємодій між ними;

г) виявлення зовнішніх зв'язків системи «людина-право», виділення серед них головних;

д) визначення функції системи «людина-право» і її роль серед інших систем;

30. Експериментальні методи дослідження в юридичній психології з'являються.

а) на початку XX ст.;

б) в середині XIXст.;

в) на початку XVIIIст.;

г) в кінці XIXст.;

д) в кінці XX ст.

31. Що належить до комунікативних слідчих дій?:

а) огляд місця подій;

б) обшук;

в) затримання;

г) перевірка свідчень на місці;

д) допит.

32. Що вивчає юридична психологія:

а) нервову систему;

б) психічні явища, які утворюються в правовому контексті;

в) причини поведінки;

г) закономірності існування психіки;

д) причини скоєння злочинів.

33. У вивченні психічних явищ юридична психологія звертається до інших наук, а саме:

а) медицини;

б) кібернетики;

в) біофізики;

г) фізіології ВНД;

д) юриспруденції.

34. Основні категорії юридичної психології:

- а) особистість, особистість, діяльність;
- б) діяльність, психіка, соціологія;
- в) свідомість, діяльність, правосвідомість;
- г) психіка, свідомість, особистість;
- д) особистість, право, психіка.

35. Як називається період розвитку знань з юридичної психології, який триває і сьогодні:

- а) природничо-науковий;
- б) порівняльно-аналітичний;
- в) описовий;
- г) описово-аналітичний;
- д) порівняльно-описовий.

36. Об'єктом юридичної психології є:

- а) особистість як свідомий індивід;
- б) свідомість як вищий рівень психічного відображення;
- в) діяльність як притаманна людині активність;
- г) психіка;
- д) психологічні особливості людини.

37. Назвіть психологічний метод, у якому дослідник сам не втручається в ситуацію, а лише чекає прояву явища, що вивчається, у поведінці:

- а) самоспостереження;
- б) спостереження;
- в) експеримент;
- г) аналіз продуктів діяльності;
- д) тестування.

38. На які групи можна поділити методи юридичної психології:

- а) математичні;
- б) статистичні;
- в) впливу;

- г) діагностики;
- д) аналітичні.

39. Як називається метод збирання фактів за спеціально створених умов:

- а) спостереження;
- б) експеримент;
- в) експертних оцінок;
- г) тест;
- д) аналіз продуктів діяльності.

40. На межі з психологією можуть призначатися такі комплексні судово-психологічні експертизи:

- а) психолого-психіатрична;
- б) психолого-медична;
- в) психолого-технічна;
- г) психолого-педагогічна;
- д) всі відповіді вірні.

41. Правова норма може не діяти:

- а) у силу дефектів її використання;
- б) без засвоєння її людьми;
- в) якщо не враховані соціально-психологічні механізми соціонормативної поведінки;

- г) через відсутність санкцій за невиконання.
- д) якщо не враховано становище громадян в державі.

42. Компонентами правової компетентності є:

- а) правова освіченість; правові уміння, навички; підготовленість;
- б) відповідальність, знання законів, правова освіта;
- в) правова освіченість, відповідальність;
- г) правоохоронна діяльність, норми застосування права, правопорядок;
- д) правові уміння, правові навички, відповідальність.

43. Делінквентна поведінка – це...

- а) система незначних правопорушень, проступків;**
- б) норма поведінки в окремих професійних групах;
- в) загальний стан поведінки в суспільстві;
- г) вид рольової поведінки;
- д) прояв психічного захворювання.

44. У правосвідомості з'являються такі «дефекти»:

- а) неправильне розуміння норм;
- б) байдужість до засвоєння норм;
- в) відсутність знань про норми;
- г) “зневажання” соціальних норм;
- д) злісне не виконання правових норм.

45. Які характеристики об'єкта можуть привернути нашу увагу:

- а) новизна;
- б) складність;
- в) однорідність;
- г) інтенсивність;
- д) об'єм об'єкту.

46. Які види чутливості є провідними в професійній діяльності юриста:

- а) кінестетична, зорова;
- б) зорова; слухова;
- в) слухова; дотикова;
- г) дотикова, кінестетична;
- д) шкірна, зорова.

47. Судово-психологічна експертиза-особлива процесуальна дія яка строго регламентована законом, ціллю якої є одержання:

- а) висновок експерта-психолога;
- б) висновок експерта - психолога та експерта - психіатра;
- в) консультації експерта – психолога;
- г) консультації експерта - психолога та експерта – психіатра;
- д) висновок експерта психіатра.

48. Який вид сприйняття потрібно розвивати майбутнім юристам:

- а) довільне;
- б) мимовільне;
- в) слухове;
- г) просторове;
- д) дотикове.

49. Складність психологічної позиції судді створюється:

- а) швидкістю прийняття рішення в ситуації цейтноту;
- б) підвищеною відповідальністю, напруженням, різноплановістю діяльності, ризиком;
- в) упередженістю в вигляді особистих симпатій та антипатій у відношенні до учасників процесу;
- г) суб'єктивним тлумаченням законів;
- д) боязливістю відповідальності.

50. Тип особистості яка дотримується норм законодавства:

- а) просоціальний;
- б) антісуспільний;
- в) асоціальний;
- г) соціальний;
- д) правосвідомий.

51. Признак, який характеризує злочинну групу:

- а) стать;
- б) кількість учасників;
- в) антісуспільний характер діяльності;
- г) реальний характер взаємовідносин;
- д) наявність лідера або авторитету.

8. Критерії та засоби оцінювання результатів навчання здобувачів

Контрольні заходи оцінювання результатів навчання включають в себе поточний та підсумковий контроль.

Поточний контроль.

До форм поточного контролю належить оцінювання:

- рівня знань під час семінарських занять;
- якості виконання самостійної роботи.

Поточний контроль здійснюється під час проведення семінарських занять і має на меті перевірку набутих здобувачем вищої освіти знань, умінь та інших компетентностей з навчальної дисципліни.

У ході поточного контролю проводиться систематичний вимір приросту знань, їх корекція.

Оцінювання навчальної дисципліни проводиться за результатами поточного та підсумкового контролю:

- поточний контроль - 50 балів;
- підсумковий контроль 50 балів.

Оцінка за поточний контроль складається з оцінювання аудиторної та результатів самостійної роботи здобувача.

Підсумкові бали з навчальної дисципліни визначаються як сума балів, отриманих здобувачем протягом семестру та балів, набраних на підсумковому контролі (екзамені).

Юридична психологія вивчається протягом сьомого семестру з семестровим контролем у формі екзамену.

Здобувач вищої освіти має право на визнання результатів навчання (умінь, компетентностей) у неформальній та/або інформальній освіті, які поширюється на дисципліни обов'язкової та вибіркової компонент, що за тематикою та змістом відповідають як навчальній дисципліні загалом, так і її окремим розділам, темам, індивідуальним завданням (курсова робота, контрольна робота тощо), які передбачені робочою програмою (силабусом) конкретної навчальної дисципліни. (Посилання на Положення про порядок визнання в Ха-

рківському національному університеті внутрішніх справ результатів навчання (умінь, компетентностей) у неформальній та/або інформальній освіті http://univd.edu.ua/files/generaldocs/non_formal_education.pdf)

Умови визначення навчального рейтингу здобувача, а також вимоги і критерії оцінювання деталізовані нижче.

УМОВИ ВИЗНАЧЕННЯ НАВЧАЛЬНОГО РЕЙТИНГУ			
Види роботи	Кількість	Максимум балів за 1	Разом
Робота на лекційному занятті	12	1.7	20
Робота на семінарському занятті	13	1.5	20
Індивідуальне завдання	1	10	10
Екзаменаційне тестування		50	50
Разом:			100
ВИМОГИ І КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ			
Види роботи	Кількість балів за один вид робіт	Критерії оцінювання	
Робота на лекційному занятті	1.7	<i>Всі лекції з даного курсу мають проблемно-дискусійний характер, отже максимальну оцінку за роботу на лекції отримують здобувачі, які постійно включені у дискусію.</i>	
	0.9	Мінімальну оцінку отримують здобувачі, які не беруть участі у дискусії, втім демонструють уважність і не відволікаються від ходу лекції на сторонні справи.	
	0	Здобувач не отримує оцінку, якщо не проявляє активності на занятті або виконав завдання з порушенням вимог академічної доброчесності.	

Робота на семінарському занятті	1.5	<p><i>Робота на семінарському занятті оцінюється, виходячи з того, чи проводив здобувач самостійну роботу для підготовки до цього заняття (опрацювання наукових та інших інформаційних джерел для підготовки повідомлень, групових проєктів тощо), з урахуванням якості виконаної роботи.</i></p> <p>Максимальну кількість балів здобувач отримує, якщо вільно оперує інформацією з декількох наукових та/або інформаційних джерел за відповідною темою навчального курсу та якісно презентує свої наукові/інформаційні здобутки у вигляді повідомлення, бере активну участь у дискусіях на занятті, розгорнуто і обґрунтовано відповідає на поточні запитання викладача, бере активну участь у виконанні ситуативних завдань та розв'язанні проблемних ситуацій.</p>
	1	Здобувач отримує середню кількість балів, якщо оперує інформацією з декількох наукових та/або інформаційних джерел за відповідною темою курсу, під час заняття проявляє високу активність, бере участь у дискусіях, розгорнуто і обґрунтовано відповідає на поточні запитання викладача, бере участь у виконанні ситуативних завдань та розв'язанні проблемних ситуацій.
	0.5	Здобувач отримує мінімальну кількість балів, якщо не проявляє високої активності під час заняття, втім демонструє уважність і не відволікався від ходу заняття на сторонні справи.
	0	Здобувач не отримує бали, якщо не проявляє активності на занятті, не бере участь у передбачуваних змістом цього заняття видах робіт або виконав завдання з порушенням вимог академічної доброчесності.
Індивідуальне завдання	10	<i>Індивідуальне завдання передбачає виконання здобувачем письмової роботи за обраною темою, яка має науковий характер і ґрунтується на аналізі інформації не менш ніж з трьох наукових джерел.</i>

		Максимальну кількість балів отримують здобувачі, які демонструють належний рівень знань і розуміння теми, знайомство із основними тенденціями, виявляють аналітичні здібності, здатність до самостійного, системного, логічного і послідовного мислення. Роботу оформлено відповідно до вимог.
	5-7	Індивідуальне завдання виконано частково та потребувало доопрацювання. Окремим частинам викладу бракує аналітичного характеру.
	1-4	Виконано частково, доопрацювання не було здійснене, терміни порушені. Роботі суттєво бракує систематичного аналізу й логічного та послідовного викладу. Робота містить фактографічні неточності та/або необґрунтовані судження.
	0	Завдання не виконано або виконано з порушенням вимог академічної доброчесності
Іспитове тестування	1-50	Кожна правильна відповідь оцінюється в 1 бал.

Підсумковий контроль **екзамен** проводиться з метою оцінки результатів навчання на певному ступені вищої освіти або на окремих його завершених етапах. Для обліку результатів підсумкового контролю використовується поточно-накопичувальна інформація, яка реєструється в журналах обліку роботи академічної групи. Результати підсумкового контролю з дисциплін відображаються у відомостях обліку успішності, навчальних картках здобувачів, залікових книжках. **Присутність здобувачів на проведенні підсумкового контролю екзамену обов'язкова.** Якщо здобувач вищої освіти не з'явився на підсумковий контроль (екзамен), то науково-педагогічний працівник ставить у відомість обліку успішності відмітку «не з'явився». Здобувач вищої освіти,

який під час складання підсумкового контролю (екзамену) отримав незадовільну оцінку, складає його повторно. Повторне складання підсумкового екзамену допускається не більше двох разів з загальної психології: один раз – викладачеві, а другий – комісії, до складу якої входить керівник кафедри та 2 науково-педагогічних працівника.

9. Шкала оцінювання: національна та ECTS

Оцінка в балах	Оцінка за національною шкалою	Оцінка за шкалою ECTS	
		Оцінка	Пояснення
90 – 100	Відмінно ("зараховано")	A	„Відмінно” – теоретичний зміст курсу освоєний цілком , необхідні практичні навички роботи з освоєним матеріалом сформовані, всі навчальні завдання, які передбачені програмою навчання виконані в повному обсязі, відмінна робота без помилок або з однією незначною помилкою.
80 – 89	Добре ("зараховано")	B	„Дуже добре” – теоретичний зміст курсу освоєний цілком , необхідні практичні навички роботи з освоєним матеріалом в основному сформовані, всі навчальні завдання, які передбачені програмою навчання виконані , якість виконання більшості з них оцінено числом балів, близьким до максимального , робота з двома - трьома незначними помилками.
75 – 79		C	„Добре” – теоретичний зміст курсу освоєний цілком , практичні навички роботи з освоєним матеріалом в основному сформовані, всі навчальні завдання, які передбачені програмою навчання виконані , якість виконання жодного з них не оцінено мінімальним числом балів, деякі види завдань виконані з помилками , робота з декількома незначними помилками, або з однією – двома значними помилками.

65 –74	Задовільно (“зараховано”)	D	„Задовільно” – теоретичний зміст курсу освоєний неповністю , але прогалини не несуть істотного характеру, необхідні практичні навички роботи з освоєним матеріалом в основному сформовані, більшість передбачених програмою навчання навчальних завдань виконано , деякі з виконаних завдань, містять помилки , робота з трьома значними помилками.
60 – 64		E	„Достатньо” – теоретичний зміст курсу освоєний частково , деякі практичні навички роботи несформовані , частина передбачених програмою навчання навчальних завдань невиконані , або якість виконання деяких з них оцінено числом балів, близьким до мінімального , робота, що задовольняє мінімуму критеріїв оцінки.
21–59	Незадовільно („не зараховано”)	FX	„Умовно незадовільно” – теоретичний зміст курсу освоєний частково , необхідні практичні навички роботи не сформовані , більшість передбачених програм навчання, навчальних завдань не виконано , або якість їхнього виконання оцінено числом балів, близьким до мінімального ; при додатковій самостійній роботі над матеріалом курсу можливе підвищення якості виконання навчальних завдань (з можливістю повторного складання), робота, що потребує доробки
1–20		F	„Безумовно незадовільно” – теоретичний зміст курсу неосвоєно , необхідні практичні навички роботи не сформовані , всі виконані навчальні завдання містять грубі помилки , додаткова самостійна робота над матеріалом курсу не приведе до значимого підвищення якості виконання навчальних завдань, робота, що потребує повної переробки

10. Рекомендована література (основна, допоміжна), інформаційні ресурси в

Інтернеті

Основна

1. Юридична психологія : підручник / за заг. Редакцією О.М. Бандурки; Харк. нац. ун-т внутр. справ. Харків : Майдан, 2018. 684 с.
2. Шепітько В.Ю., Коновалова В.О. Юридична психологія : підручник. Харків : Право, 2019. 295 с.

3. Юридична психологія : навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. / О.Є. Самойлов, М.С. Корольчук, В.М. Корольчук, С.М. Миронець, Г.М. Ржевський. – К. : Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2015. 432 с
4. Максименко С.Д., Медведєв В.С. Юридична психологія : підручник. Київ : ВД «Слово», 2018. 447 с.
5. Берестенко О.Г. Культура професійного спілкування : навч.-метод. посібник. Луганськ : Вид-во ДЗ „ЛНУ імені Тараса Шевченка”, 2013. 299 с. ел.ресурс.
6. Адміністративна діяльність поліції у питаннях та відповідях : навч. посіб. /за заг. ред. О. М. Бандурки ; О. І. Безпалова, О. В. Джафарова, С. М. Князєв, та ін.; передм. О. М. Бандурки ; МВС України, Харків. нац. ун-т внутр. справ. Харків, 2017. 242 с.
7. Тероризм: теоретико-прикладні аспекти : навчальний посібник / кол. авторів; за заг. ред. проф. В.К. Грищука. Львів : ЛьвДУВС, 2011. – 328 с.

Допоміжна

1. В.Й. Бочелюк Юридична психологія : навч. посібник. Київ : Центр учб. літ., 2017. 335 с.
2. Кудерміна О. І. Психологія особи як суб'єкта правоохоронної діяльності : монографія. Чернівці: Наші книги, 2013. 415 с..
3. Александров Д.О., Андросюк В.Г., Казміренко Л.І. та ін. Юридична психологія. Альбом схем з коментарями : навчальний посібник / заг. ред. Л.І. Казміренко, Є.М. Моїсєєва. 3-є вид., доопр. та доп. Київ : КНТ, 2008. 152 с.
4. Психологія у професійній діяльності поліції : навч. посібник / О.О. Євдокімова, І.В. Жданова, Д.В. Швець, Ю.В. Александров та ін. ; за заг. Ред. В.В. Сокурєнка ; МВС України, Харків. нац. ун-т внутр. справ. Харків, 2018. 426 с.
5. Варій М.Й. Психологія особистості : навч. посібник. Київ : Центр учб. літ., 2018. 591 с.

Інтернет ресурси

1.URL:http://megalib.com.ua/book/124_Profesiino_psihologichna_pidgotovka_pracivnikov_slidchih_pidrozdiliv.html

